

Politik Bilim

Yaratıcılık ve Yenilikçiliğin Kültürel Kökenleri...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

**Bu yazı yayımlandığında Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu hâlâ serbest değilse eğer,
bu ayıp da hepimize yeter...**

26 Ocak 2011'de, Bursa Sanayicileri ve İşadamları Derneği ve bu derneğin 'Yenilikçilik ve Yaratıcılık Uzmanlık Grubu' tarafından Bursa'da düzenlenen **2. Yenilikçilik ve Yaratıcılık Sempozyumu**'nun ilk oturumu için seçilen tartışma konusundan daha önce söz etmişim. Sempozyum davet mektubunda şu tespit yer alıyordu: *"Doğu toplumları tarihte birçok önemli buluş ve yeniliklere imza atmış oldukları halde, bugün yaratıcılıklarını ve yenilik potansiyellerini ortaya koymada Batı toplumu karşısında oldukça geri kalmışlardır. Son yıllarda somut göstergeler durumun değişmekte olduğuna işaret etse bile, geleneksellik Doğu toplumlarının temel özelliği olarak kalmaya devam etmektedir."*

Bu tespitten hareketle oturumda şu hususların ele alınması öngörülmüştü: *"Doğu ile Batı kültürleri arasında kalan Türk toplumu, sahip olduğu yetkinlikleri / yetenekleri neden bilgi toplumu ölçütlerine uygun bir yaratıcılığa dönüştürmekte zorlanmaktadır? Eğitim anlayışımız; dinin yorumlanması; politik, sosyal, ekonomik ve coğrafik olgular; öğrenilmiş ve kalımsal beşeri özellikler ne derecede bu durumun sorumlusudur? Sanayileşme ve kentleşme kendiliğinden yenilikçilik kültürünü geliştirmeye yeterli olacak mıdır? Sanayi ve iş dünyası bu alandaki potansiyeli geliştirmede nasıl başarılı olabilir?"*

Kısacası, yanıtı aranan, *'Niçin yeterince yenilikçi ve yaratıcı olamadık?'* sorusuydu. Soru, çalışma alanım nedeniyle benim de hep gündemimdeydi. Söz konusu yeteneklerin kazanılabilmesi için kendi ülkemde de asla görmezden gelinemeyecek çabalar gösterilmişti ama hiçbir zaman öngörülen sonuçlara ulaşamamıştı. Onun için, söyleşilerim ve yazılarımda, elimden geldiğince, başarısızlığın nedenleri üzerinde durmaya; farkına vardığım kadarıyla bu nedenleri açıklamaya çalışmışım. Bu sempozyum benim için, konuyu tarihsel ve sistemsel bir bütün olarak ele alıp biraz daha derinlemesine bir çözümleme denemesi yapmamın ilham kaynağı oldu. Sonuçta **Yaratıcılık ve Yenilikçiliğin Kültürel Kökenleri ve Bizim Toplumumuz** başlığını taşıyan bir deneme ortaya çıktı. Bu denemeyi 4 Ocak'ta, elektronik ortamda, www.inovasyon.org sitesinde, sitenin izleyicilerinin değerlendirmelerine sundum. Eğer bu köşenin okuyucuları da bu adrese girerek denemeye göz atar ve değerlendirmeye değer bulurlarsa bundan ancak mutlu olurum.

Bu denemede, kendi ilgi ve uğraş alanımda edinebildiğim deneyimin, kendi tanıklık ve gözlemlerimin özel bir ağırlığı oldu. Hareket noktamı bunlar oluşturdu ama, yanıt bulmaya uğraştığım meselenin sistemsel bir bütünün parçası olduğu ve binlerce yıllık bir toplumsal geçmişe dayandığının her zaman farkında oldum. Çünkü, *"Niçin yeterince yenilikçi ve yaratıcı olamadık"* derken, hakkında bir hükme vararak bunun niçin böyle olduğunu sorguladığımız, toplumumuzun kendisiydi; içinde yaşadığımız toplumdu. Hangi toplumu ya da toplumsal meseleyi o toplumun tarihsel geçmişinden ve içinde bulunduğu iktisadî-siyasî sistem gerçeğinden soyutlayarak ele alabiliriz ki... Bu mümkün değil. Hele de mesele, toplumun doğrudan bilimde, teknolojiye, başta sanayi olmak üzere üretimde gelebildiği düzeyle ilgiliyse...

Zorluk da benim için hep bu noktada ortaya çıktı. Soruya yanıt verebilmek için eğitimini almadığım iktisat, sosyoloji, sosyal psikoloji, tarih ve siyaset bilimi gibi disiplinlere

başvurmam gerekti. Ve o noktada da sözü hep ‘erbabına’ bıraktım ve onların söylediklerini anlamaya çalıştım. Yeterince anlayabildim mi; anlamışsam, anlatabildim mi; galiba yazdıklarım, bir yerde de bunun denemesidir. Tam da bu anlamdaki denemeyi ne ölçüde başardım ya da hiç mi başaramadım, karar okuyucularımın...

CBT. 18 Ocak 2013